

Islandi ajaleht Annika Tõnurist: tõeline artist, kes liigutas erakordselt paljusid saarel veedetud liiga lühikese aja jooksul

04. august 2016

<http://elutark.delfi.ee/malestus/islandi-ajaleht-annika-tonurist-toeline-artist-kes-liigutas-erakordselt-paljusid-saarel-veedetud-liiga-luhikese-aja-jooksul?id=75255369>

Toimetas Einar Ellermaa

Elutark

Annika Estonias oma viimase etenduse ajal, mis oli "Viini veri". Jüri Kruus

Samal ajal kui Gudmundur Hafliði Gudjonsson, toonane muusikakooli direktor, pani ajalehte kuulutuse, et otsida lauluõpetajat, istus üks Eesti väljapaistvamaid artiste pärast häälekaotust meeleheitel kodus ja mõtles, kas leida uus töö või sooritada enesetapp. Nii kirjutas Eesti legendaarsest ja traagilise saatusega sopranist Annika Tõnurist Islandi ajaleht Eyjafrettir.

ETV2 näitas 1. augustil Annika säravast ja traagilisest elust tehtud filmi "Kirjad Islandilt" ning näitab pühapäeval kell 14.20 uuesti.

Islandi ajaleht jätkas, et juhus või jumala sõrm näitas sõpradele Islandil Dalvikis kuulutust riigi teisest otsast ja sundis selle saatma Annikale tuhandete kilomeetrite taha. „Mingil teadmata põhjusel otsustas ta kasutada võimalust elada veel teist korda ja vastas sellele kuulutusele.“

Kunagisel ooperiprimadonnal ei olnud häält, seega polnud tööd ja polnud millestki elada. Ta otsustas kolida Islandile. Eesti publiku vaateväljast kadus ta vaikselt, islandlastele jäi aga üsna tundmatuks ja parasjagu arusaamatuks tema eelnev tähe-elu Eestis.

Eyjafrettiri artikli autor Kari Bjarnason kirjutab, et 2006. aasta sügisel kolis Islandile Vestmanni saartele 45-aastane laulu- ja klaveriõpetaja Eestist. Keegi saarel teda ei tundnud ja tema ei tundnud kedagi seal.

„Mina olen üks neist paljudest, kes Annika Tõnurit teadis – tema laulutundide kaudu, mida ta hakkas andma juba mõni päev pärast saarele saabumist, aga teda tegelikult kunagi tundma ei õppinud. Mäletan hästi esimest korda, kui Annikat nägin. Poolatar Anna Alexandra, kes oli tollal muusikakoolis lauluõpetaja, võttis mu kaheksa-aastase tütre vastu laulmist õppima. Järgmisel korral, kui kooli tulime, ühines meiega vaikne ja arglik naine, keda Anna tutvustas enda järeltulijana. Too uus lauluõpetaja mulle eriti ei meeldinud. Aga kuidas ma küll eksisin! Hämmastavalt lühikese ajaga sai Annikast mu tütre lemmikõpetaja. Neid üksikuid hetki, mil minul oli õnn temaga suhelda, pean siiani väga kalliks.“

See oli paljudele raske löök, kui Annikal diagnoositi vähk ja ta suri detsembris 2009 kõigest 48-aastasena. Mõni päev pärast ta surma oli Landakirkjas mälestusteenistus ja osalejate rohkus näitas, kui paljusid see kaotus tabas, kuigi Annika oli jõudnud õpetada muusikakoolis vaid kolm talve. Me teadsime väga hästi, kui erakordselt ohvrimeelne oli Annika ka pärast diagnoosi teatavaks saamist. Ta kasutas oma hääbuva energia viimseid kübemeid, et aidata oma õpilastel astuda veel üks samm edasi, jõuda järgmisele tasemele, enne kui ta pidi meie seast lahkuma. Kui raudne oli ta tahtjõud, ta tegi võimatut kuni lõpuni. Mäletan üht päeva vahetult enne ta surma, kui istusin oma maja ees ja nägin vaevaliselt mööda Strembugatat üles liikuvat naist. Ta oli tulnud ühe oma õpilasega hüvasti jätma ja arvatavasti oli keeldunud, et teda autoga koju viidaks. Vaatasin seda võitluses alla jäänud, kuid meelekindlat olevust, kes kõndis kodu poole ja kadus siis täielikult.

Kõigil, kellel oli õnn Annikat tunda nende kolme aasta jooksul, mis ta saarel elas, on rääkida midagi samalaadset – haruldasest sõprusest, tahtjõust ja eeskujust. Aga kui paljud tegelikult Annikat tundsid? Kes teadsid lugu sellest artistist, keda laine tõi meie kaldale, et teda õige pea taas meie juurest ära viia?

Pühapäeval, 3. aprillil 2016 näidati Vestmanni saartel haruldast dokumentaalfilmi Annikast. Kuidas ma küll oleksin tahtnud, et meie linnateater oleks olnud sama täis kui Landakirkja mälestusteenistusel pärast ta surma! Need, kes siiski kohale tulid, said sellest filmist palju – nad õppisid tundma Annikat sellise nurga alt, mida keegi saarel ei teadnud. Artistina, kes loobus kontsertpianisti karjäärist, et saada oma riigi juhtivaks lauljaks. Milline hää! ja milline maagiline esitus! Kuigi minu teadmised muusikast ei ole paremad kui harilikul koeral, tundsin ja mõistsin, et dokumentaalfilm rääkis lugu suurest artistist – ja veelgi suuremast saatusest. Enne filmi linastust rääkis praegune muusikakooli direktor Stefan Sigurjonsson oma mälestusi Annikast.

Olin meeldivalt üllatunud filmi kvaliteedist ja sellest, kui palju oli selles ilusat materjali. Brambat ja Murusalu on kodutöö teinud. Murusalu rääkis meile, et filmi näidati Eesti Televisioonis parimal ajal – eelmise aasta jõululauapäeval – ja mitu korda Tallinna tähtsaimas kinos täismajale. Umbes kolmandik filmist oli pühendatud aastatele Vestmanni saartel ja nägime intervjuusid nii Annika kui ka tema sõpradega. See andis filmile ilusa raami ja oli hea kokkuvõtte tema elust saartel. Oli üllatav, et Annika tundis sellist üksildust, nagu filmis oli näha. Filmi põhiosa oli pühendatud tema värvikale ja näitemängulisele isiksusele, kellest sai oma maa suurimaid artiste. See filmi osa oli väga põhjalik, täis rohkeid fotosid ja videoid. Oli ka huvitav näha intervjuud Annika eaka emaga, kes on siiani elus. Kõik Annika õpilased, kolleegid ja sõbrad, kel ei olnud võimalust seda filmi näha, jäid paljust ilma. Mitte esmajoones selle tõttu, et film annab sissevaate tema ellu enne Vestmanni saartele tulekut. Pigem hoopis selle pärast, et meil oli võimalus tund aega maha istuda ja nautida tõelise artisti seltskonda, kes puudutas nii paljusid selle ülekohtuselt lühikese aja jooksul, mis ta meiega oli.

Kõigi nende nimel, kel oli õnn Annikat teada, kuigi mitte tõeliselt tunda, tahan tänada võimaluse eest seda dokumentaalfilmi näha.“

Artikli leidis "Kirjad Islandilt" idee autor, stsenaarist ja produtsent Peter Pedak, kes töötas tudengina Linnateatri riidehoius ja tutvus seal Annikaga.

"Kirjad Islandilt" plakat ja kutse esilinastusele eelmise aasta oktoobris.

Annika Tõnuri sündis 26. veebruaril 1961 Pärnus ja juba üheksandast klassist oli talle selge, et temast saab laulja, aga ta ei julgenud sellest kellelegi rääkida. 1979 aastal lõpetas ta Tallinna muusikakeskkooli pianistina. Annika läks ikkagi oma unistusele vastu - konservatooriumi teisele ettevalmistuskursusele Linda Sauli juurde. 1981 aastal astus ta konservatooriumi. Annika alustas Estonia solistina 1989. aastal ja lahkus sealt 1997. Ta jõudis teha kümneid ooperi- ja operetirolle.

Estoniasse tagasi ta ei saanudki. Miks? "Minu süü," ütles Annika tookord. Annika pidas ebaõnnestumise eest vastutavaks iseennast. Ta arvas, et suure koormusega laulmine tõi terviseprobleemid rohkem välja. Kolmeaastane leping tattris sai läbi ja seda ei pikendatud.

Teatrist eemal elas ta väga kitsalt ja töötas paljudel erinevatel ametikohtadel, näiteks Linnateatris ja Eesti Kontserdis administraatorina.

Vahepeal, kui Annikal mingit tööd ei olnud, elas pere tütre palgast. Too käis siis keskkoolis ja igal õhtul tööol.

"See ei ole üldse raske müüa ära oma noodid, paremad riided, ehted ja lauahõbe," ütles Annika ühes intervjuus.

Annika lootis siiski tagasi tulla ja tuligi. Mart Sander kutsus ta revüüteatrisse Bel-Etage. Annika esines seal aastaid ja sai pearolle ka Vanemuises. Ta oli tervenemas, aga lauluhäält ei jätkunud enam kauaks. Siis tuligi vastu võtta valus otsus ja jätta laulmine. Annika viimaseks elupäevaks Islandil Heimaey saarel jäi 3. detsember 2009.